



Fylkesmannen i Møre og Romsdal



Fylkesmannen i Trøndelag

Fylkesmennenes årsrapport til rovviltnemnda i region 6, Midt-Norge – 2019



Forord

Denne rapporten er ment som en informasjonsrapport til Roviltnemnda fra sekretariatet hos Fylkesmannen i Trøndelag og Fylkesmannen i Møre- og Romsdal. Formålet med rapporten er at nemnda skal få en oppsummering av året når det gjelder nemndas virksomhet, økonomi, bestandssituasjon for rovvilt, bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og tapssituasjon i tamrein- og bufenæringen.

Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag.

Roviltnemnda i region 6 er en offentlig nemnd med seks medlemmer. Fire medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Klima- og Miljødepartementet (etter forslag fra Fylkeskommunene) og to medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Sametinget.

Roviltnemndenes hovedoppgaver er å:

- Utarbeide en forvaltningsplan for rovvilt i regionen og å rullere planen ved behov.
- Fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom fylkesmennene i regionen og gi føringer for prioriteringer av tilskuddsmidlene.
- Så fremt forvaltningsmålene for de ulike rovviltartene er oppnådd for regionen, fatte vedtak om kvoter for betinget skadefelling, lisensfelling og/eller kvotejakt på de ulike rovviltartene.
- Bidra til å dempe konfliktnivået.

Tabell 1: Oversikt over medlemmene i rovviltnemnda for region 6 Midt-Norge per 31.12.2019

Faste medlemmer	
Gunnar Alstad, leder	Fylkestinget i Trøndelag
Bengt Mattias Jåma, nestleder	Sametinget
Maja Brit Renander	Sametinget
Anne Berit Skjerve Sæther	Fylkestinget i Trøndelag
Gunn Iversen Stokke	Fylkestinget i Trøndelag
Frank Sve	Fylkestinget i Møre og Romsdal
Varamedlemmer	
Ola Kristian Johansen	Fylkestinget i Trøndelag
Idar Bransfjell	Sametinget
Ellinor Jåma	Sametinget
Siw Bleikvassli	Fylkestinget i Trøndelag
Stig Klomsten	Fylkestinget i Trøndelag
Tove-Lise Torve	Fylkestinget i Møre og Romsdal

Inge Hafstad, seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Trøndelag, fungerte som sekretær for rovviltnemnda i 2019. Så langt i 2020 har Inge Hafstad og Inga Stamnes delt på sekretærrollen.

1. Virkeområde og aktivitet

Roviltnemnda i region 6 har sitt virkeområde innenfor fylkene Møre og Romsdal og Trøndelag.

Vedtaks møter

Roviltnemnda behandlet i alt 31 saker fordelt på tre fysiske møter, to e-postmøter og et telefonmøte for kalenderåret 2019. Protokoller for møtene er tilgjengelig på nettsidene til roviltnemnda i region 6, på; <https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rovilt/Roviltnemnda-region-6/Referater/Moteprotokoller/>.

Arbeidet til roviltnemnda følger et årshjul, hvor visse saker er på sakslista for nemndsmøtene hvert år, til gitte tider gjennom året. I mars er FKT-midler og vurdering av kvotejakt på gaupe (herunder tildeling av reservekvote) faste saker på møtet. Videre er kvote for betinget skadefelling for roviltarter (der nemnda har myndighet) samt lisensfelling på bjørn, jerv og ulv (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet), tema for møtet i mai hvert år. Årlig møte i oktober tar for seg kvote for kvotejakt på gaupe (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet).

Andre møter

Det er avholdt et informasjons- og dialogmøte i regi av roviltnemnda i region 6, kalenderåret 2019. Nemnda har deltatt på et møte med politiske ledelse i Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD). Nemnda har også deltatt i et dialogmøter med andre roviltnemnder (region 3 og 5). I tillegg har nemnda deltatt på roviltkonferanse i Hamar og i Valldal, samt en samling for Statens naturoppsyn i Selbu. Leder og nestleder har hatt møte med WWF om utfordringer og muligheter med dagens jerveforvaltning.

Økonomi

I 2019 var det avsatt kr 825 000,- til drift av nemnda. Av disse midlene så ble kr 30 000,- tildelt Fylkesmannen i Møre og Romsdal for vakttelefon. Av de kr 795 000,- som ble tildelt Fylkesmannen i Trøndelag ble kr 218 300,- benyttet til vakttelefon, mens kr 469 400,- gikk til drift av nemnda (møte- og reisegodtgjørelse, møteutgifter mv..). Resterende midler på kr 107 300,- ble returnert Miljødirektoratet.

Tabell 2: Oversikt over budsjett og forbruk av posten drift av nemnda 2019.

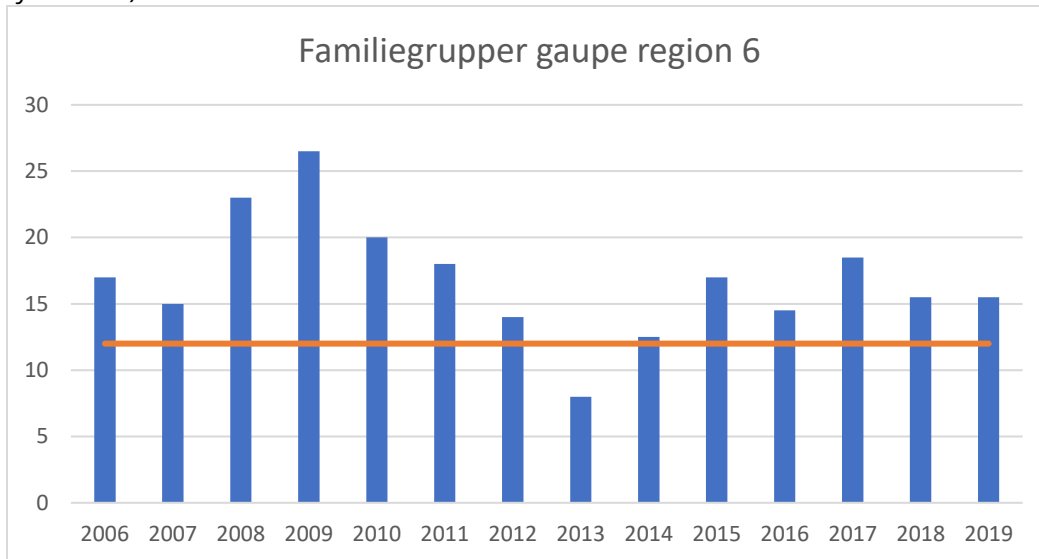
Faste medlemmer	Budsjett	Forbruk
Vaktberedskap fylkesmennene (FMMR og FMTL)	250 000,-	248 300,-
Møtegodtgjørelse	Samlet kr 575 000,-	217 705,-
Reisegodtgjørelse		64 873,-
Møteutgifter		186 822,-
Totalt forbruk	825 000,-	717 700,-

Av de kr 469 400,- som gikk direkte til drift av nemnda, gikk kr 217 705,- til møtegodtgjørelse, kr 64 873,- gikk til reisegodtgjørelse, og kr 186 822,- gikk til møteutgifter. Det ble samlet brukt kr 717 700,- av de to fylkesmennene i 2019, som ble belastet posten «drift av nemnda».

2. Bestandssituasjon

Gaupe

Bestandsmålet på 12 årlige ynglinger for gaupe ble oppnådd i 2019 (kull født våren 2018) med totalt 15,5 familiegrupper registrert. Antall årlige ynglinger av gaupe i region 6 har det siste ti-året variert mellom 26,5 i 2009 og 8 i 2013 (halve familiegrupper skyldes at noen er delt med nabo fylke/land).



Figur 1: Antall registrerte familiegrupper av gaupe i region 6 i perioden 2006–2019 (www.rovdata.no).

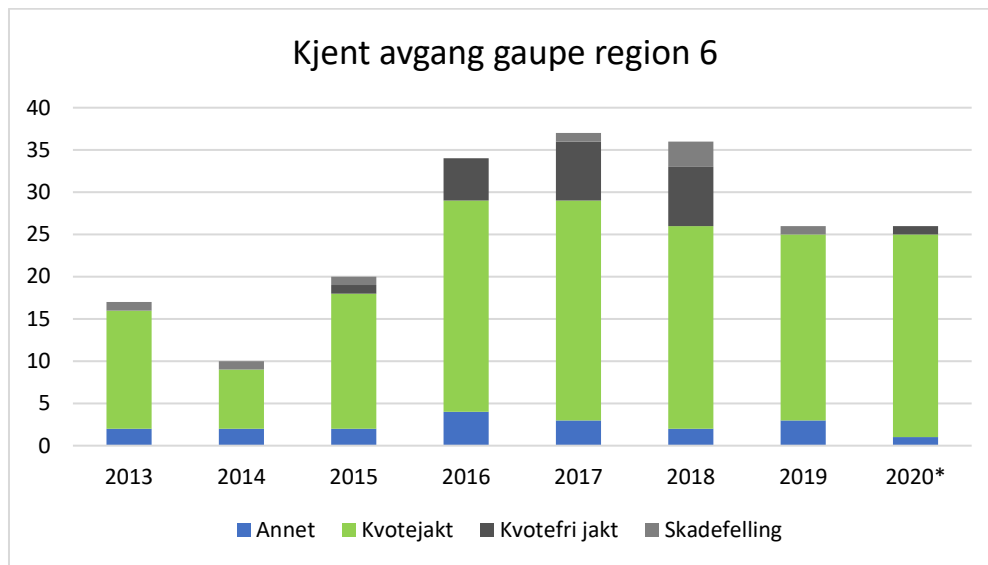


Figur 2: Kart som viser fordeling av de registrerte familiegruppene av gaupe i region 6, og naboområder i 2019 (www.rovdata.no).

Kjent avgang gaupe

Kjent avgang av gaupe i 2019, ble 26 dyr. Totalt er 22 gauper ble felt i forbindelse med kvotejakt hvorav 3 i de deler av Møre og Romsdal der det var åpnet for kvotefri jakt. En gaupe ble påkjørt av bil, en felt på skadefelling og to funnet døde. Til sammenligning var kjent avgang av gaupe i

2018, 36 dyr. 31 gauper ble felt i forbindelse med kvotejakt hvorav 7 i de deler av Møre og Romsdal der det var åpnet for kvotefri jakt.

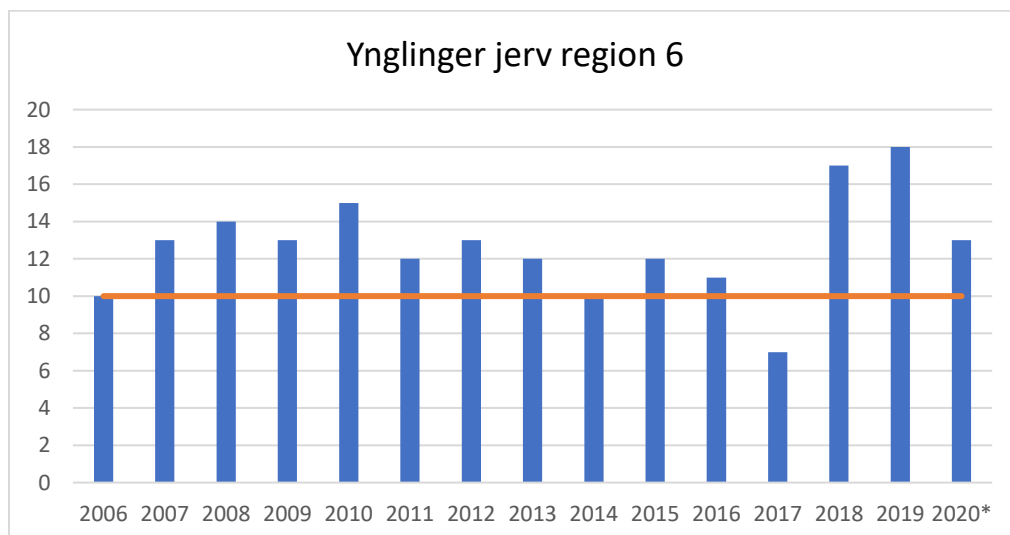


Figur 3: Kjent avgang av gaupe i region 6 for perioden 2013–2020. *Tall for 2020 er foreløpige tall per 1. mai.

For 2020 er foreløpig avgang per 11. mai, 26 gauper, hvorav 24 er felt på kvotejakt, en gaupe felt på kvotefri jakt i Møre og Romsdal og en er påkjørt av toget.

Jerv

Bestandsmålet i regionen på 10 årlige ynglinger for jerv ble oppnådd i 2019, da det ble registrert 18 ynglinger av jerv i region 6.



Figur 4: Antall registrerte ynglinger av jerv i region 6 i perioden 2006–2019 (www.rovdata.no). *Tall for 2020 er foreløpige tall per 11. mai.

De 18 registrerte ynglingene i 2019 fordelte seg med; 8 i Møre og Romsdal (fire innenfor og fire utenfor forvaltningsområdet) og 10 i Trøndelag (åtte innenfor og to utenfor forvaltningsområdet) se figur 5.

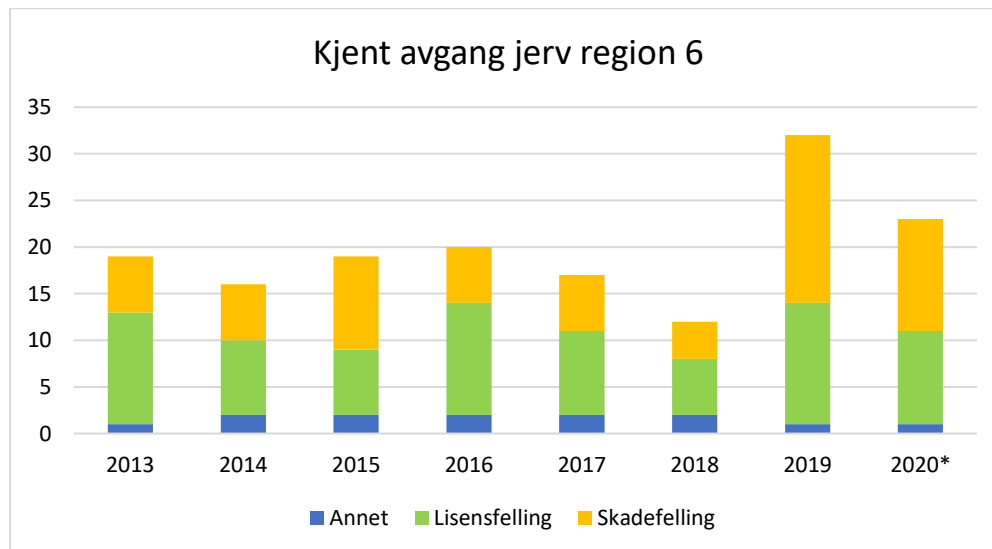


Figur 5: Kart som viser fordeling av de registrerte ynglinger av jerv i region 6, 2019 (www.rovdata.no). Med på bildet er også fire ynglinger i Innlandet (markert med x).

Bestandstall for 2020 er ikke rapportert enda, men foreløpige tall fra Rovdata (per 11. mai 2020), viser at det så langt er registrert 13 ynglinger i region 6. For mer informasjon om registreringer i 2020 vises det til «jervtelleren» på www.rovdata.no.

Kjent avgang jerv

Det ble i 2019 registrert en avgang av 32 jerver i region 6, 13 dyr er felt på lisensfelling, 18 dyr felt ved skadefelling og 1 dyr er registrert døde av andre årsaker. En må merke seg at lisensfellingsperioden går fra 10. september – 15. februar.

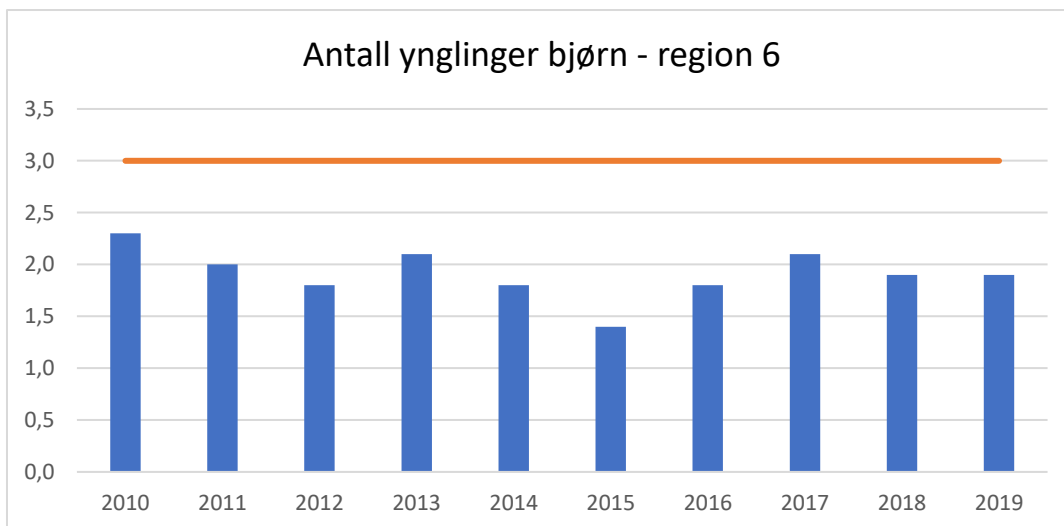


Figur 6: Kjent avgang av jerv i region 6 for perioden 2013–2020. *Tall for 2020 er foreløpige tall per 11. mai.

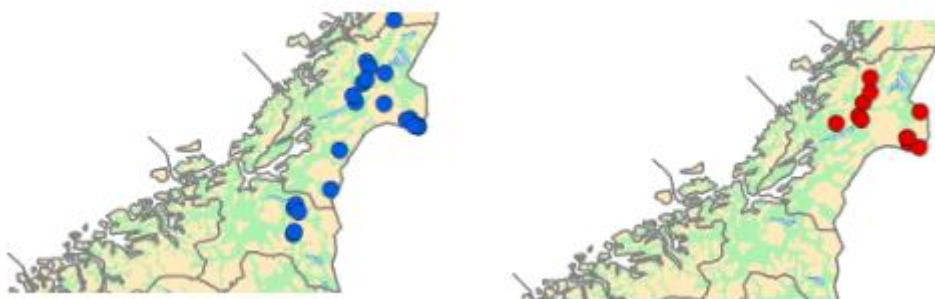
Kjent avgang av jerv i 2020, per 11. mai er 23 dyr, Av disse er 10 dyr er felt på lisensfelling og 12 dyr er felt på skadefelling og en påkjørt av bil.

Bjørn

Bestandsmålet på tre årlige ynglinger for bjørn har til denne tid ikke blitt oppnådd i region 6. Etter at ny matematisk modell for beregningene av antall årlige ynglinger ble innført i 2010 har estimert antall ynglinger variert mellom 2,3 i 2010 og 1,4 i 2015. For 2019 er det beregnede antallet bjørneynglinger i region 6, 1,9 ynglinger, det er samme antallet ynglinger som i 2018.



Figur 7: Antall estimerte ynglinger av bjørn i region 6 i perioden 2010–2019 (www.rovdata.no)

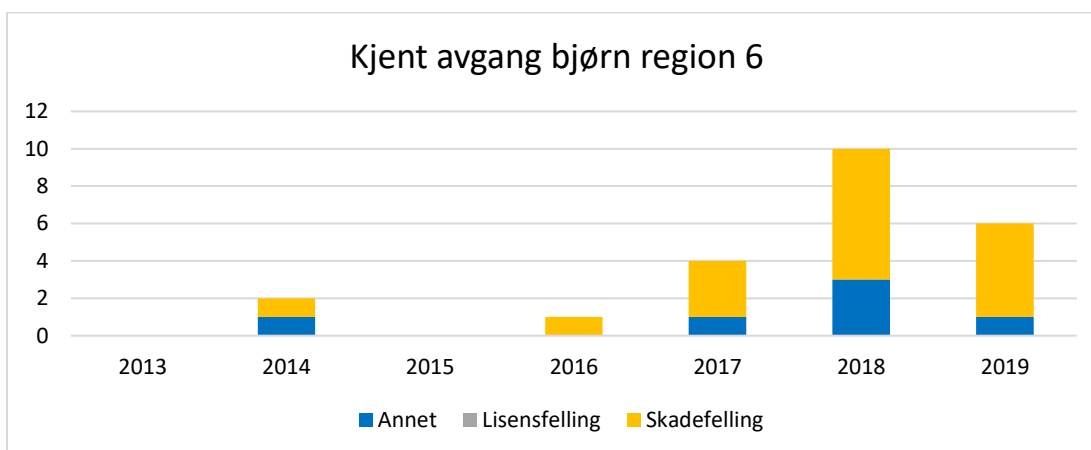


Figur 8: Kart som viser fordeling av hanndyr (blå) og binner (rød) for de registrerte bjørnene i region 6, 2019 (www.rovdata.no).

Det er registrert 34 individer av bjørn i regionen i 2019, 22 hanndyr og 12 binner. Tilsvarende tall for 2018 var 32 individer av bjørn i regionen i 2018, 20 hanndyr og 12 binner.

Kjent avgang bjørn

Det ble i 2019 registrert avgang av totalt seks bjørner i region 6, av disse er fem hannbjørner og en binne (unge). En hannbjørn ble felt på ekstraordinært uttak i Meråker i april, fire ble felt på skadefelling i løpet av beitesesongen, i kommunene Selbu (2), Snåsa og Verdal. En bjørneunge ble påkjørt av toget i august i Grong kommune.



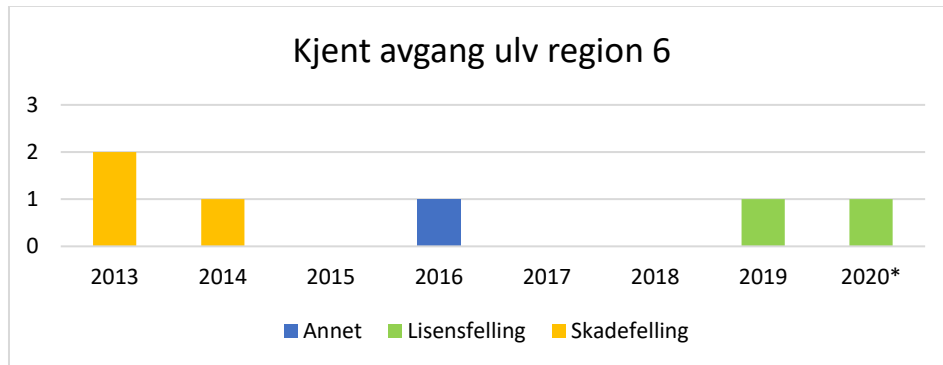
Figur 9: Kjent avgang av bjørn i region 6 for perioden 2013–2019.

Ulv

Det er ikke bestandsmål for ulv i region 6. Og det er heller ikke registrert ynglinger av arten i region 6 i nyere tid. Streifdyr forekommer omtrent årlig innenfor regionen.

Kjent avgang ulv

Det er felt en ulv på lisensfelling i Melhus kommune i januar 2019 og en i Holtålen kommune i februar 2020.



Figur 10: Kjent avgang av ulv i region 6 for perioden 2013–2020. *Tall for 2020 er foreløpige tall per 11. mai.

Kongeørn

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850–1200 hekkende par i Norge. Det gjøres ikke årlig overvåkningsarbeid på hele bestanden, men arten overvåkes årlig i 12 intensivområder, for å følge med på reproduksjonssuksess. I NINA Rapport 1158 *Estimering av antall hekkende par kongeørn basert på kjent forekomst i Norge i perioden 2010-2014* (Dahl mfl. 2015) ble det laget et bestandsestimat for den nasjonale kongeørn bestanden. NINA konkluderer med at den nasjonale bestanden synes å være innenfor bestandsintervallet gitt i rovviltforskriften. Bestanden ble i rapporten estimert til 72 (25–96) okkuperte kongeørn territorier i Møre og Romsdal, 76 (61–87) i Sør-Trøndelag og 67 (64–69) i Nord-Trøndelag.

Kjent avgang kongeørn

Det er for kongeørn ikke åpnet for jakt eller felling, og skadefelling er eneste lovlige mulighet for felling av arten. Det er ikke felt kongeørn på skadefelling i region 6 i perioden 2013–2019. Det er samlet for perioden 2014– 11.05.2020 registrert avgang av 8 kongeørn i regionen, hvorav 2 i 2016, 1 i 2017, 1 i 2018, 1 i 2019 og 3 pr 11. mai 2020. Det presiseres at dataene for denne arten anses å være mer usikre enn for de øvrige artene. All avgang i regionen siste fem år vil sorteres under annen avgang.

3. Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Det er fastsatt egen forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. I forskriftens formålsparagraf (§1 Formål) står det: «Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen».

Hovedprioriteringer ved bruk av forebyggende tiltaksmidler:

- Forvaltningsområdene for rovdyr skal prioriteres.

- Områder utenfor forvaltningsområdene med store årvisse tap forvoldt av fredet rovvilt skal også prioriteres.
- Tiltakene bør være direkte tapsforebyggende og ha så liten skadeforskyvende effekt som mulig.
- De skal være praktisk og økonomisk gjennomførbare.
- Søknader fra reinbeitedistrikt, beitelag og kommunale rovviltutvalg skal prioriteres foran søknader fra enkelt reieiere og enkeltbrukere.
- Forebyggende tiltak i kalvingsområdene for tamrein prioriteres.

Miljødirektoratet gav i brev datert 21. februar 2019 planleggingsrammer for rovviltnemndene for året 2019. Rovviltnemnda i region 6 ble her tildelt kr 13 000 000,- over kapittel 1420 post 73 (forebyggende/konfliktdepende tiltak) og kr 1 000 000,- over kapittel 1420 post 21 (tjenestekjøp) i statsbudsjettet. I tillegg ble rovviltnemnda i region 6 tildelt kr 825 000,- over kapittel 1420 post 21 til drift av nemnda/sekretariatet.

Rovviltnemnda i region 6 vedtok følgende fordeling av midler mellom de to fylkesmennene i møte 8. mars 2019:

- **Fordelingen av tilskudd (kr 13 000 000,-) over 1420.73:**
 - Fylkesmannen i Møre og Romsdal kr 2 280 000,-
 - Fylkesmannen i Trøndelag kr 10 720 000,-
- **Fordelingen av midler til tjenestekjøp (kr 1 000 000,-) over 1420.21:**
 - Fylkesmannen i Møre og Romsdal kr 250 000,-
 - Fylkesmannen i Trøndelag kr 750 000,-
- **Midler til drift av nemnda og sekretariatet (kr 825 000,-) over 1420.21:**
 - Fylkesmannen i Møre og Romsdal kr 30 000,- (vakttelefon)
 - Fylkesmannen i Trøndelag kr 795 000,- (drift av nemnda og vakttelefon)

På grunn av skadesituasjonen spesielt i Grong/Namsskogan og skader forvoldt av ulv i Meråker, Levanger og Verdal ble Fylkesmannen i Trøndelag tildelt kr 900 000,- ekstra over post 1420.73. Med den supplerende tildelingen høsten 2019 hadde Fylkesmannen i Trøndelag til sammen fått tildelt kr 11 620 000,- over post 1420.73. Fylkesmannen i Møre og Romsdal hadde fått tildelt kr 2.280.000,-. Denne rapporten omhandler bruken av tilskuddsmidlene over post 1420.73.

Generelt om 2019

Med den supplerende tildelingen høsten 2019 hadde Fylkesmannen i Trøndelag i overkant av 11,6 millioner disponibelt over post 1420.73. Fylkesmannen i Trøndelag fikk inn søknader for litt over 26,0 millioner kroner, inkludert søknader om akutte forebyggende tiltak og søknader fra kommunene om godtgjøring i forbindelse med skadefelling og skadefellingsforsøk. Før beitesesongen ble det satt av kr 2,25 millioner til akutte skadesituasjoner og godtgjøring i Trøndelag. Det viste seg at dette ble for lite, og FM søkte (og fikk tildelt) kr 0,9 millioner ekstra av Miljødirektoratet.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal fikk inn søknader på post 1420.73 for 3.447.336,- kroner, som gir en differanse på kr 1.167.366,- ift tildelte midler på kr 2.280.000,-.

I Møre og Romsdal har en beholdt de gamle kommunale rovviltnemndene fra gammel organisering i områdene med mest konflikt rundt rovvilt (Surnadal, Sunndal, Nesset (nå Molde kommune), Rauma og Norddal (nå Fjord kommune)). Disse består av lederne i beitelaga i kommunen, fellingslagsleder og observatør fra Mattilsynet. Kommunen stiller med sekretær og sekretariat. Disse kommunale rovviltutvalga samordner aktiviteten lokalt. De søker om FKT-

midler felles for kommunen etter diskusjoner om hva slags tiltak de vil prioritere gjeldende året. Det er også disse som søker om evt skadefellingsløyve og håndterer en skadefellings situasjon. Både beitelag, kommuner og Fylkesmannen i Møre og Romsdal er svært fornøyde med denne ordningen, og mener den fungerer særs godt. En får kontinuitet i tiltak, og kan tilpasse over år. En har også mulighet til å teste ut virkningen av nye tiltak. Siden kadaverfunn er en utfordring, er det veldig avgjørende at de felles i kommunen bestemmer i hvilke områder og til hvilken tid de bør sette inn ekstra tiltak, som ekstraordinært tilsyn, tidlig nedsanking eller skadefellings søknad.

Tapsforebyggende tiltak i saueneeringen

Fylkesmannen i Trøndelag mottok 63 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i foretak med sauehold. De fleste av disse søknadene omhandler flere tiltak, samt at en del av søknadene gjelder for hele beitelag. Det tildeles mest midler til tidlig nedsanking, forsinket slipp og drifting/vedlikehold av eksisterende rovdryavvisende gjerder. I tillegg til de ordinære søknadene, mottok Fylkesmannen i Trøndelag 65 søknader om akuttmidler i løpet av beitesesongen 2019. I underkant av 2,8 millioner kroner ble utbetalt til akutte tiltak og godtgjøring av skadefellingslag ved pågående tapssituasjoner, noe som er mindre enn i 2018, men samtidig større enn årene før 2018. Det meste av de tildelte akuttmidlene ble brukt til godtgjøring og utvidet intensivt tilsyn, men også noe til tidlig nedsanking.

Tabell 3: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen landbruk i 2019 i Trøndelag.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Forsinket slipp	kr 690 753,-
Tidlig nedsanking (inkl. akuttmidler)	kr 1 359 761,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	kr 1 266 380,-
Rovdryavvisende inngjerding	kr 449 072,-
Radiobjeller	kr 1 764 705,-
Andre tiltak	kr 1 083 144,-
Totalt tilskudd til landbruk i TR	kr 6 613 815,-

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mottok søknad på tapsreducerende tiltak fra 6 kommunale rovviltutvalg og 4 enkeltpersoner. Hovedtyngden av midler til de tapsreducerende tiltaka går til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite og utvida tilsyn. Midler til elektronisk overvåkingsutstyr varierer fra år til år. I Møre og Romsdal tildeles det av ubrukte midler etter beitesesongen, når en ser hvor mye midler som er brukt til akutte tiltak. Hoveddelen går til utleieordningen til Møre og Romsdal sau og geit, og noe til enkelte beitelag der det er vanskelig å finne kadaver. I 2019 ble det brukt mye til elektronisk overvåking siden det ble brukt lite til akutte tiltak. Helt spesielt for 2019 var at vi ga støtte til prosjekt for å forberede søknad om omstillingsmidler. Det er første gang i Møre og Romsdal.

Tabell 4: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen landbruk i 2019 i Møre og Romsdal.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Tidlig nedsanking	kr 702 926,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	Kr 344 219,-
Vokterhund (i komb. med utvida tilsyn)	kr 215 000,-
Båser/åteplasser	kr 56 234,-
Radiobjeller	kr 396 936,-
Omstillingstiltak	kr 50 000,-
Andre tiltak	kr 66 000,-
Totalt tilskudd til landbruk i MR	kr,-1 831 315,-

Tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen

Fylkesmannen i Trøndelag forvalter reindrift for både Trøndelag og Møre og Romsdal, og mottok 17 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i reindriften, samt 12 søknader om akutte forebyggende tiltak. De fleste distrikter søker samlet; kun et par distrikt søker siidaandelsvis. Det tiltaket som flest reinbeitedistrikt søker tilskudd til er tidlig slakting, og Fylkesmannen i Trøndelag har definert dette til slakting før 1. november. Det tildeles også en del midler til føring av rein deler av året og innkjøp av radiobjeller.

Tabell 5: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen reindrift i 2019.

Forebyggende tiltak tamrein	Utbetalt tilskudd
Tidlig slakt	kr 1 293 000,-
Føring i perioder	kr 358 590,-
Radiobjeller	Kr 50 000,-
Akutt intensivt tilsyn	Kr 163 000,-
Totalt tilskudd til reindrift	kr 1 864 590,-

Konfliktdempende tiltak

I 2019 mottok Fylkesmannen i Trøndelag 24 søknader fra kommuner, organisasjoner og institusjoner om konfliktdempende tiltak. Kommunene søker i all hovedsak om tilskudd til kursing og kompetansehevdene tiltak i de kommunale/interkommunale fellingslagene (skytetrening, kurs, hundetrening m.m.). Samtlige kommuner som søkte om dette tiltaket mottok tilskudd til dette. Sør-Trøndelag Sau og Geit fikk midler for å kjøre prosess rundt etablering av radiobjellelag i sørdelen av fylket. Det ble også gitt tilskudd til transport av skoleelever til rovdyrskole på rovdyrserveret i Namsskogan og Lierne Nasjonalparksenter sitt opplegg med «Leve med rovdyr».

Tabell 6: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2019 i Trøndelag.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Kursing av fellingslag	kr 740 715,-
Annet kommunene	Kr 455 647,-
Formidling og informasjon	kr 520 312,-
Andre kurs	kr 80 000,-
Annet	kr 50 104,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	kr 1 846 778,-

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mottok søknad fra 10 kommuner og organisasjoner om tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2019. Hoveddelen av søknadene er tilskudd til kurs i felling av store rovvilt. I flere år har Norges Jeger og Fiskerforbund (NJFF), avdeling Møre og Romsdal, hatt kurs for leder og et par andre fra hvert kommunale skadefellingslag. Disse kursene handler mest om organisering av fellingsforsøk. I 2019 var dette et praktisk kurs, med case-studie, som ble holdt 2 steder i fylket. NJFF hadde samarbeid med Lurås fra Jakt- og fiskesenteret på Flå. Disse kursene var svært vellykkede. (De kommunale skadefellingslagene skulle egentlig ha fått tilbud om kurs på Flå dekt av Miljødirektoratet, men de glemte å invitere Møre og Romsdal). Kommunene arrangerer også egne kurs i jakt og felling lokalt etter behov. To kommuner søkte om å arrangere kurs i kadaversøk med hund i 2019, men kun ett ble gjennomført. Bondelaget søkte om midler til forskjellige tiltak, men potten strakk ikke til.

Tabell 7: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2019 i Møre og Romsdal.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Kursing av fellingslag NJFF	kr 72 424,-
Kurs jakt/felling i kommunene + på Flå	Kr 206 718,-
Kurs kadaverhund	kr 10 147,-
Jervejakkurs NJFF	kr 100 000,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	kr 389 289,-

Godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag

I løpet av beitesesongen 2019 var det relativt mye aktivitet av bjørn i Trøndelag, samt av ulv. Det ble gitt skadefellingstillatelser på bjørn regelmessig i løpet av beitesesongen. Det var spesielt skadesituasjonene i Neadalføret (Selbu og Tydal), samt ulvesitasjonen i Meråker, Levanger og Verdal som ga grunnlag for store utbetalinger av godtgjøring. Totalt ble det i Trøndelag utbetalt kr 1 267 281,- i godtgjøring til kommunene, direkte utgifter inkludert.

Tabell 8: Oversikt over utbetalt godtgjøring til kommuner i forbindelse med skadefelling og forsøk på skadefelling i Trøndelag i 2019.

Godtgjøring kommunevis	Utbetalt tilskudd
Indre Fosen (med Inderøy, Verran og Åfjord kommuner)	kr 58 111,-
Holtålen (med Midtre Gauldal, Røros, Selbu og Tydal kommuner)	kr 506 932,-
Grong (med Høylandet og Namsskogan)	kr 27 848,-
Meråker	Kr 95 660,-
Verdal	Kr 407 185,-
Levanger	Kr 16 756,-
Trondheim	Kr 11 727,-
Steinkjer	Kr 46 200,-
Meldal	Kr 13 673,-
Snåsa	Kr 83 189,-
Totalt utbetalt godtgjøring	kr 1 267 281,-

Kun kr 250.000,- ble satt av til skadefellingsforsøk før beitesesongen i Møre og Romsdal. Denne posten er vanskelig å budsjettere, for hvis vi får streifulv eller streifbjørn på besøk går det mye

mer til skadefellingsforsøk. Det skjer erfaringsvis hvert 3.-4. år. I et vanlig år med 4-5 korte skadefellingsforsøk i beitesesongen på jerv eller gaupe vil 250.000,- kunne være tilstrekkelig. I 2019 hadde vi kun ett kort skadefellingsforsøk på jerv i Sunndal, og brukte kun kr 35 690,-. Dette er rekordlavt.

Totalt sett benyttet Fylkesmannen i Trøndelag kr 11 592 464,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019. Med tilleggsbevilgningene på kr 0,9 millioner hadde Fylkesmannen i Trøndelag kr 11 620 000,- til rådighet. Underforbruket på kr 27 536,- ble returnert til Miljødirektoratet.

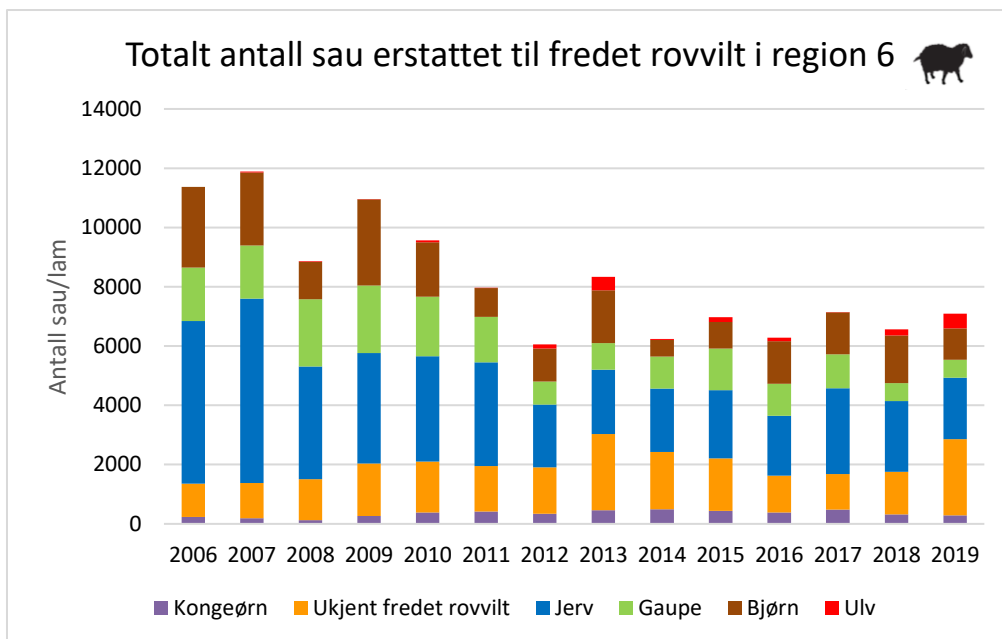
I Møre og Romsdal ble det for første gang et underforbruk, på kr 23.705,-, som ble returnert til Miljødirektoratet. Årsaken til underforbruket var få skadefellingsforsøk. Mye av midlene ble etter beitesesongen omdisponert til innkjøp av elektronisk overvåkings- og båsutstyr.

4. Erstattede tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt

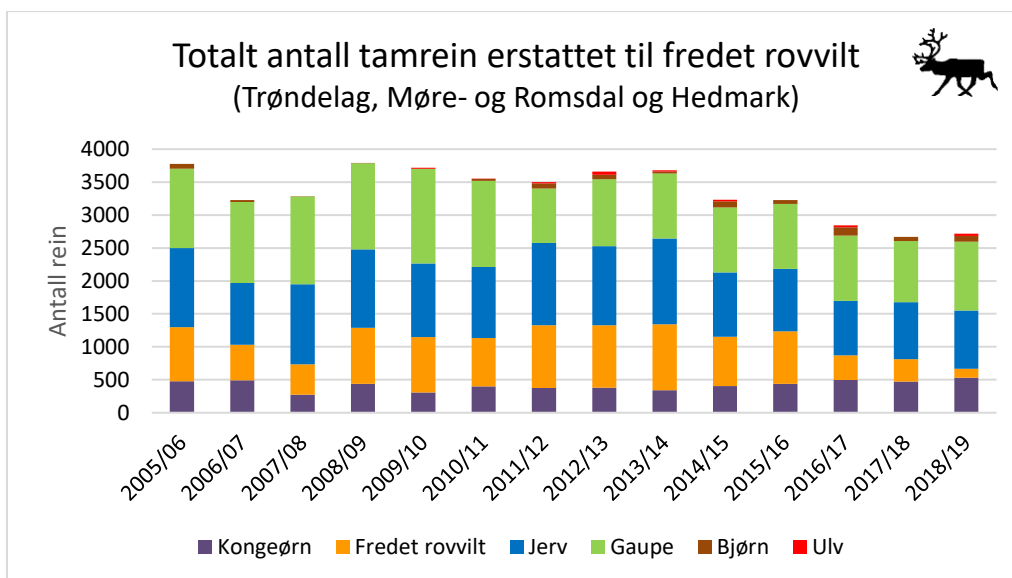
Fylkesmannen i Trøndelag behandlet i 2019 i alt 364 søknader om erstatning for tap av rein eller sau til fredet rovvilt. Fylkesmannen i Møre og Romsdal behandlet 56 søknader. I alt ble det utbetalt 30.4 (T) + 1.85 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.

Vær oppmerksom på at skalaen på y-aksen varierer mye. Figur 12 og 13 viser fordelingen av antall erstattede sau og tamrein mellom de ulike rovviltartene i region 6. For tamrein er det også verdt å merke seg at tallene gjelder for Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområder, som har en utstrekning som ikke er helt sammenfallende med grensene for region 6.

I region 6 erstattes flest rein til skadevolderne jerv, gaupe og kongeørn. Sau erstattes i størst grad til jerv, bjørn og gaupe, i tillegg til at en stor andel blir erstattet til ukjent fredet rovvilt. Ukjent fredet rovvilt er en kategori som benyttes i varierende grad der det er usikkerhet om hvilken rovviltart som er skadevolder, eller der retningslinjene til erstatningsforskriften ikke gir rom for å erstatte f.eks. voksen sau til kongeørn når dette ikke er påvist.

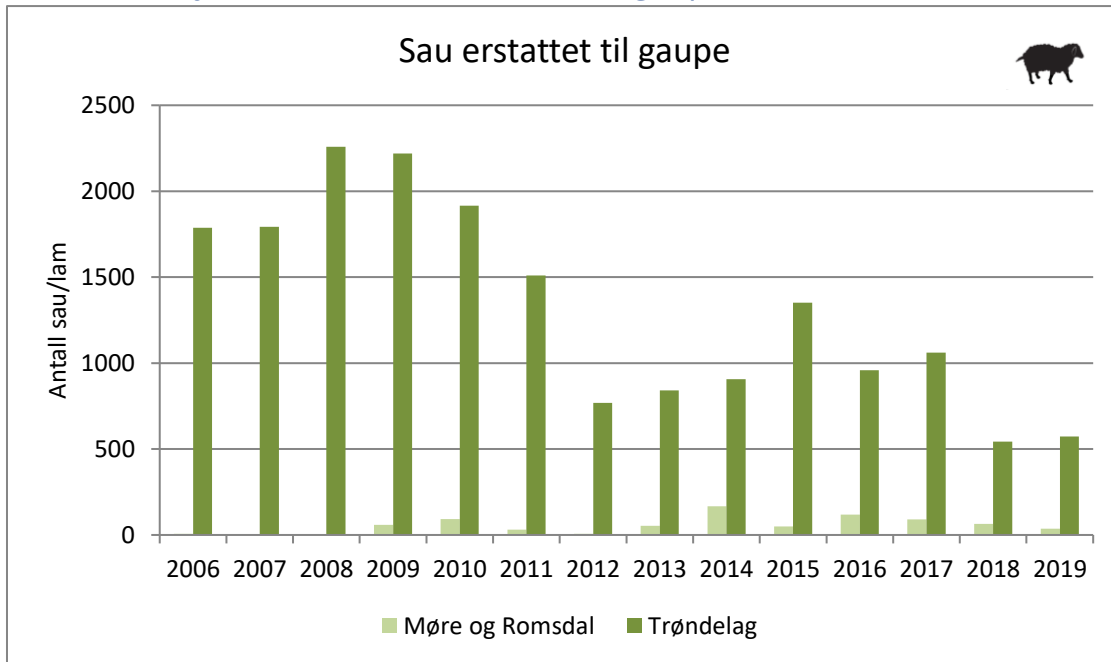


Figur 11: Antall sau erstattet til fredet rovilt innen region 6 fra 2006 til og med 2019. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: Kongeørn = lilla, ukjent fredet rovilt = oransje, jerv = blå, gaupe = grønn, bjørn = brun og ulv = rød.

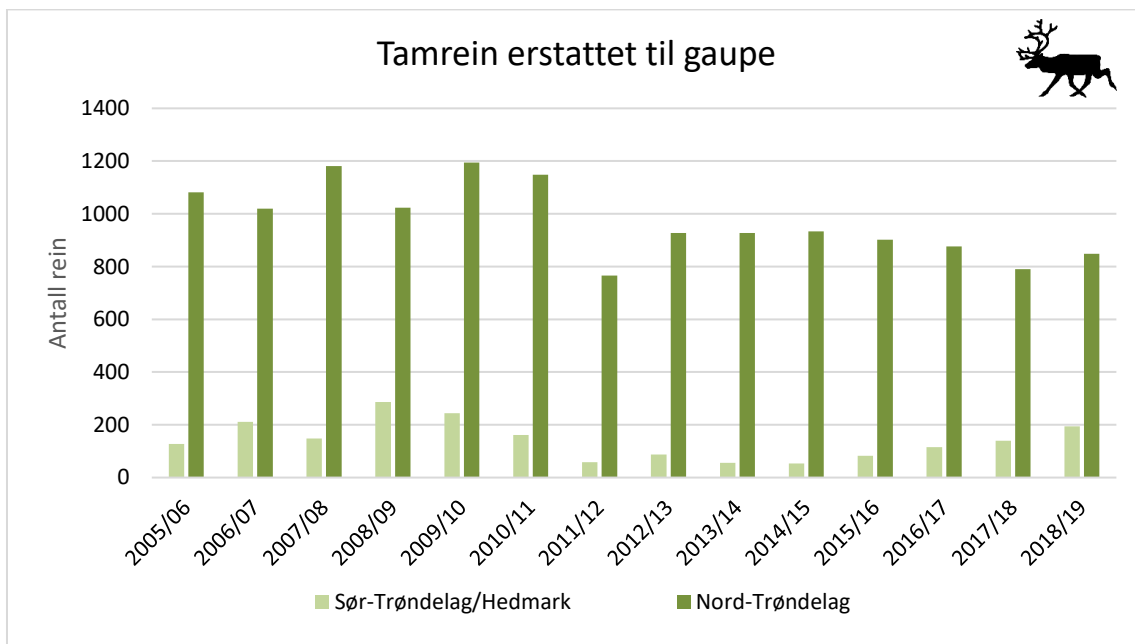


Figur 12: Antall tamrein erstattet til fredet rovilt innen region 6 fra reindriftsåret 2005/2006 til og med 2018/2019. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: Kongeørn = lilla, ukjent fredet rovilt = oransje, jerv = blå, gaupe = grønn, bjørn = brun og ulv = rød.

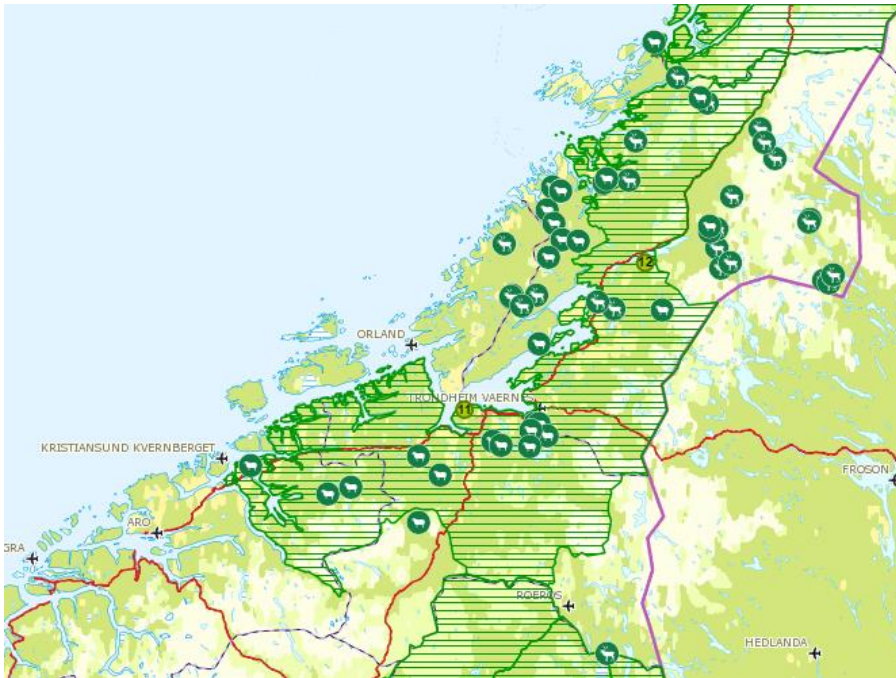
Antall beitedyr erstattet med skadevolder gaupe



Figur 13: Antall sau erstattet med skadevolder gaupe i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019.

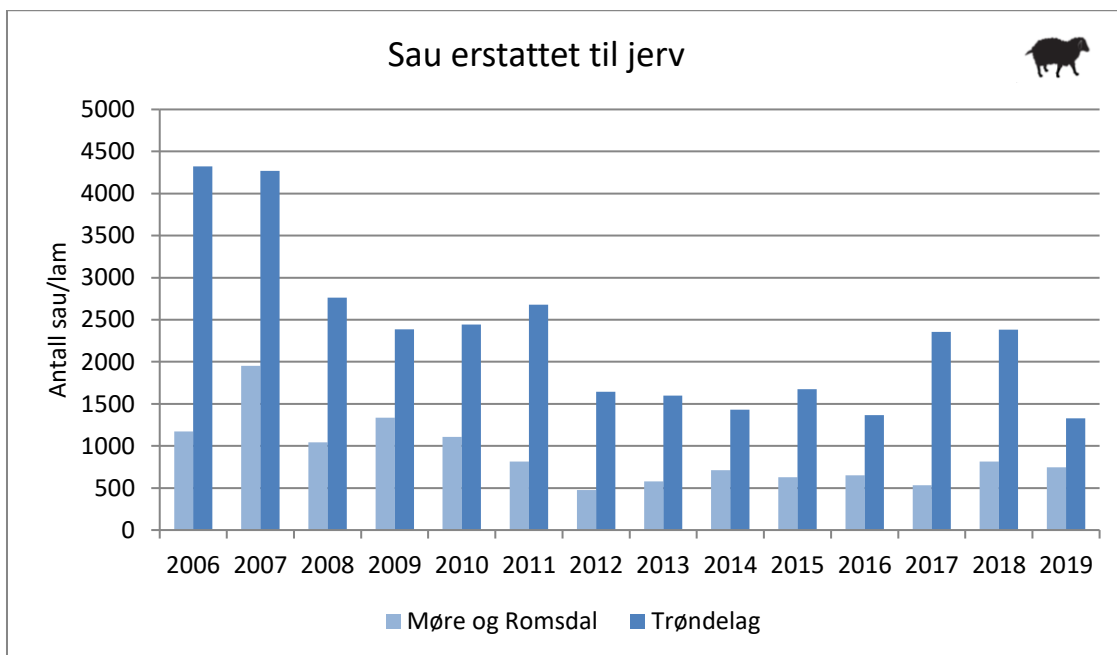


Figur 14: Antall tamrein erstattet med skadevolder gaupe i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområder for reindriftsårene 2005/2006 til 2018/2019.

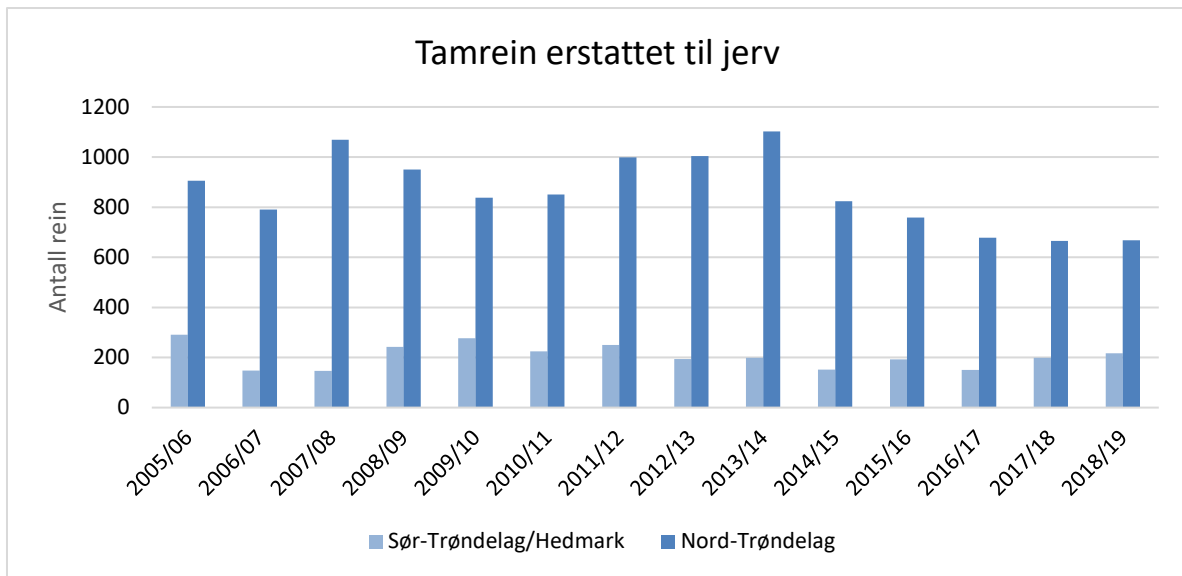


Figur 15: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til gaupe i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019. Totalt 88 skader, hvorav 56 sau og 32 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for gaupe.

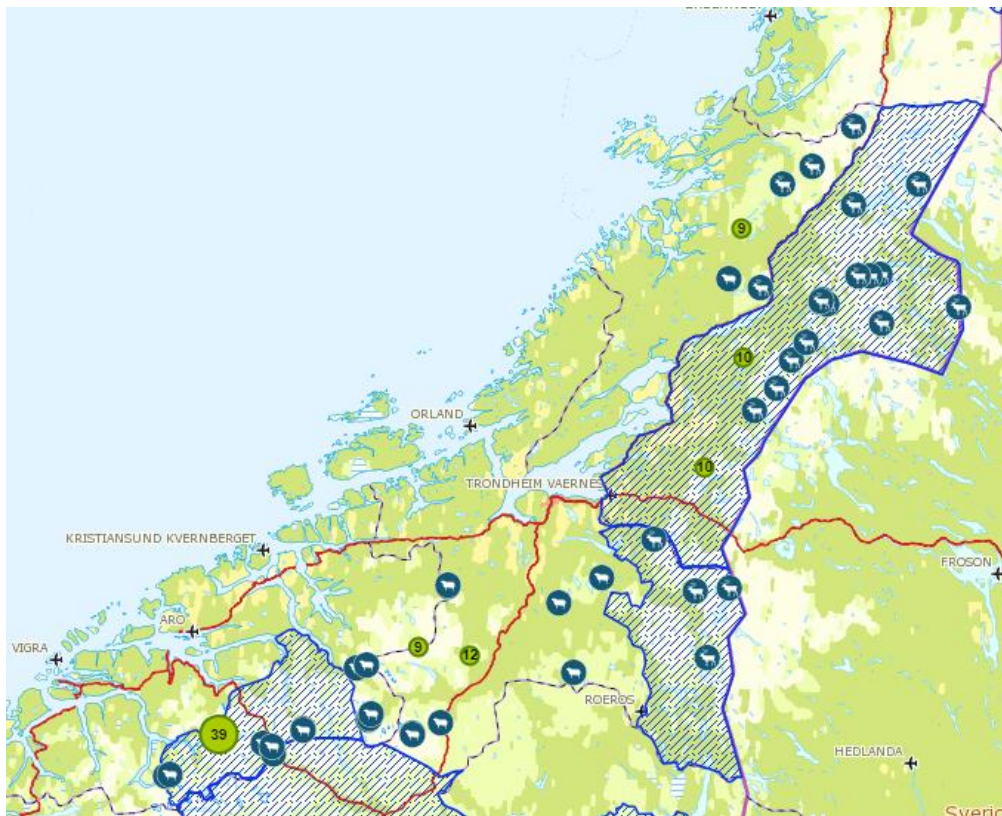
Antall beitedyr erstattet med skadevolder jerv



Figur 16: Antall sau erstattet med skadevolder jerv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019.

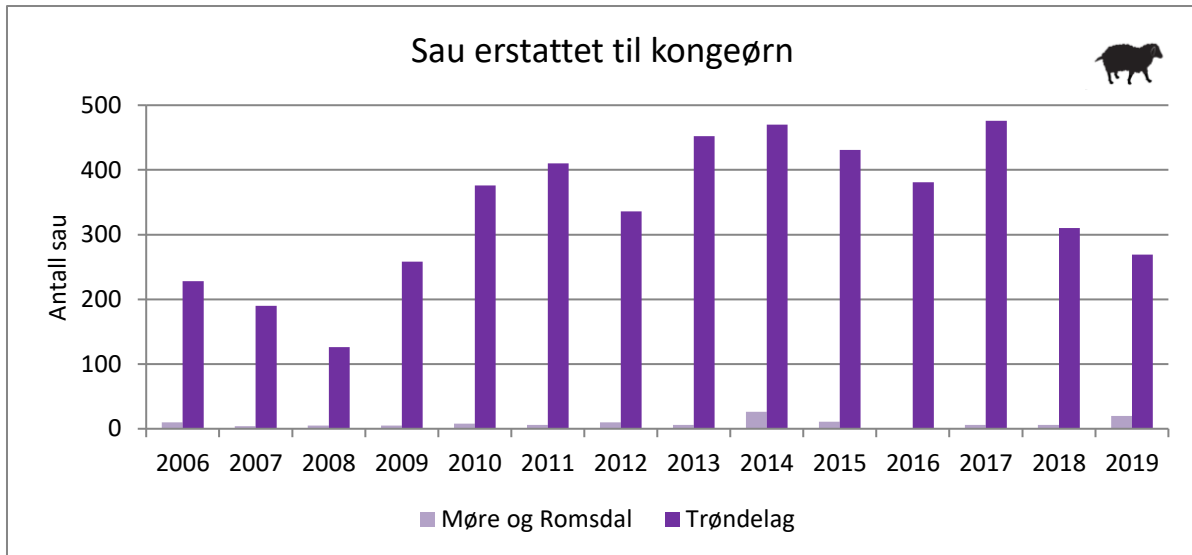


Figur 17: Antall tamrein erstattet med skadevolder jerv i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde for reindriftsårene 2005/06 til 2018/19.

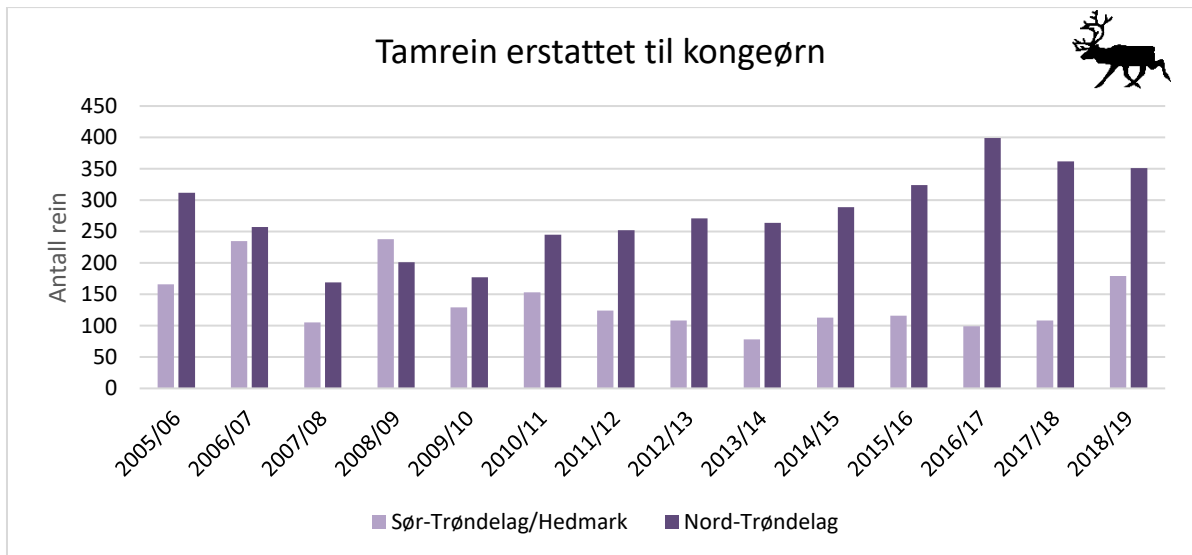


Figur 18: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til jerv i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019, totalt 137 skader, hvorav 98 er sau og 39 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for jerv.

Antall beitedyr erstattet med skadevolder kongeørn



Figur 19: Antall sau erstattet med skadevolder kongeørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019.

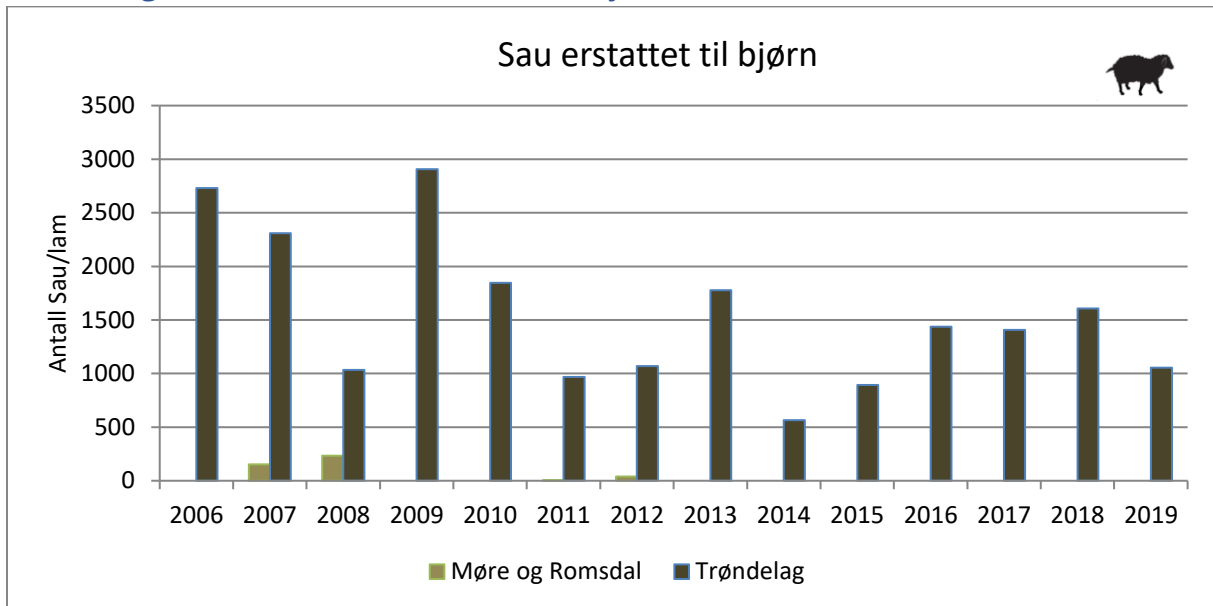


Figur 20: Antall tamrein erstattet med skadevolder kongeørn i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde for reindriftsårene 2005/06 til 2018/2019.

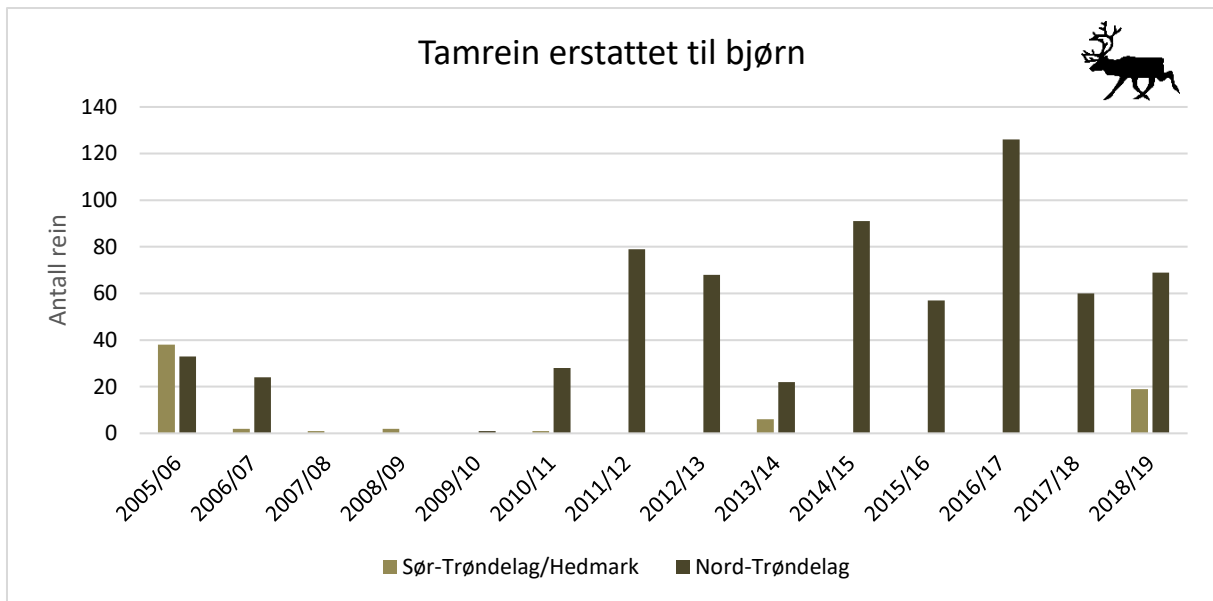


Figur 21: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til kongeørn i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019. Totalt 94 skader, hvorav 53 sau og 41 rein.

Erstatningstall for skader forårsaket av bjørn



Figur 22: Antall sau erstattet med skadevolder bjørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019.



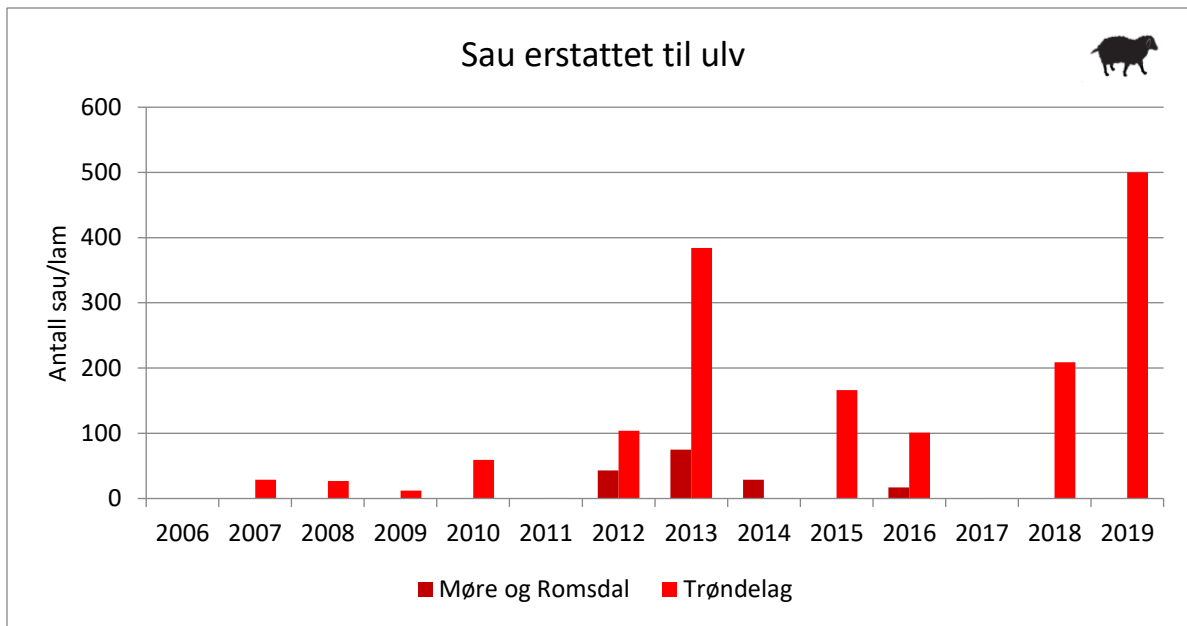
Figur 23: Antall tamrein erstattet med skadevolder bjørn i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde for reindriftsårene 2005/06 til 2018/2019.



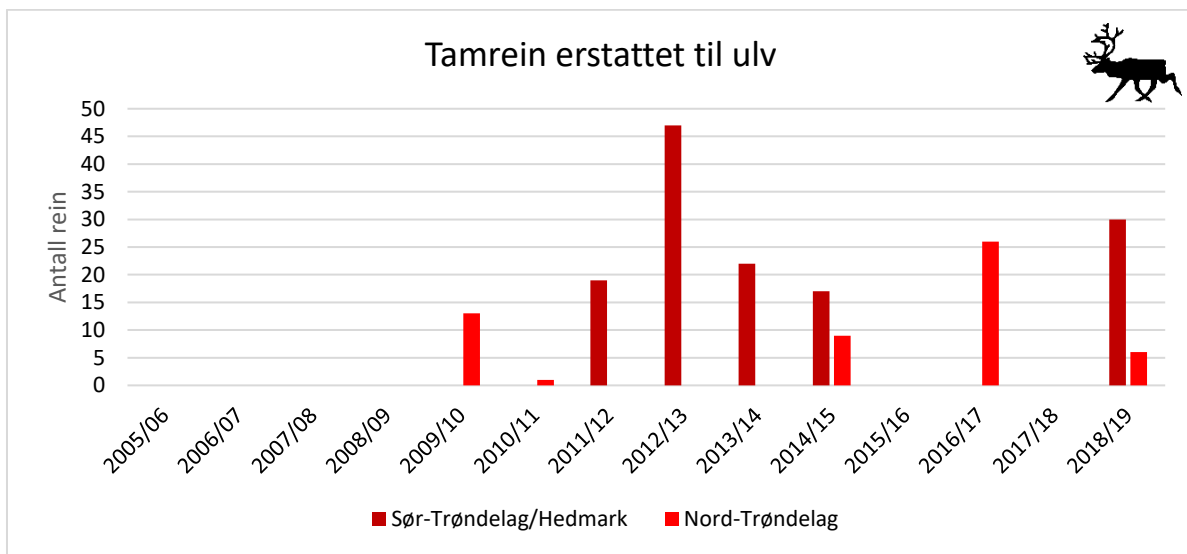
Figur 24: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til bjørn i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019, totalt 244 skader, hvorav 243 sau og 1 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for bjørn.

Største andelen av skader er knyttet til området Grong/Harran hvor det ble påvist binne med tre unger.

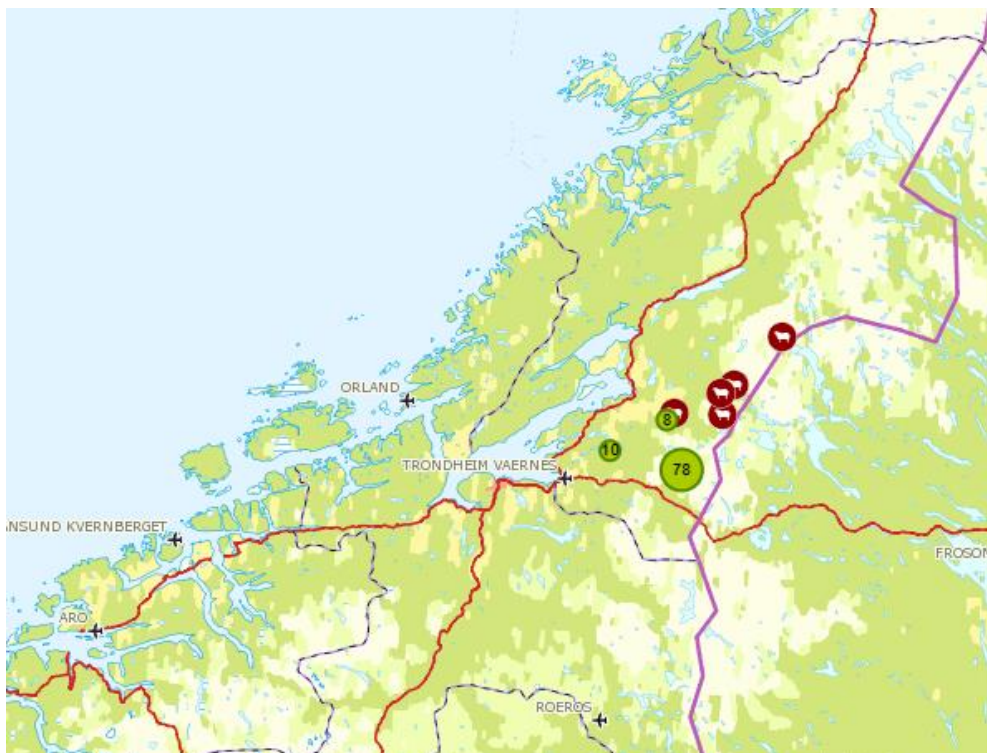
Erstatningstall for skader forårsaket av ulv



Figur 25:2 Antall sau erstattet med skadevolder ulv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019.



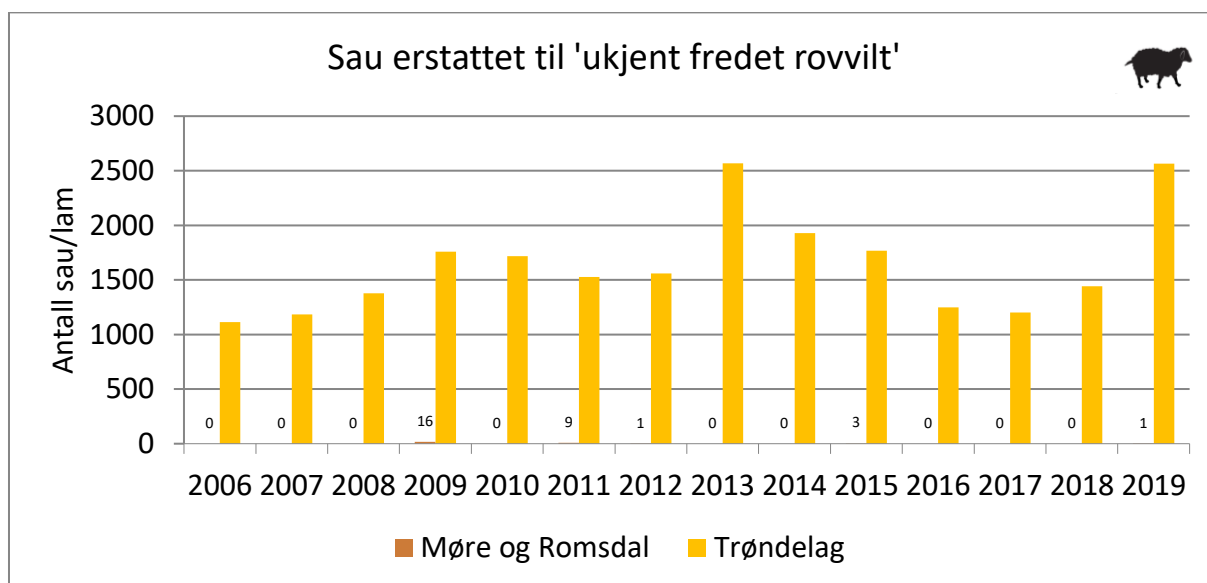
Figur 26: Antall tamrein erstattet med skadevolder ulv i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde for reindriftsårene 2005/06 til 2018/2019.



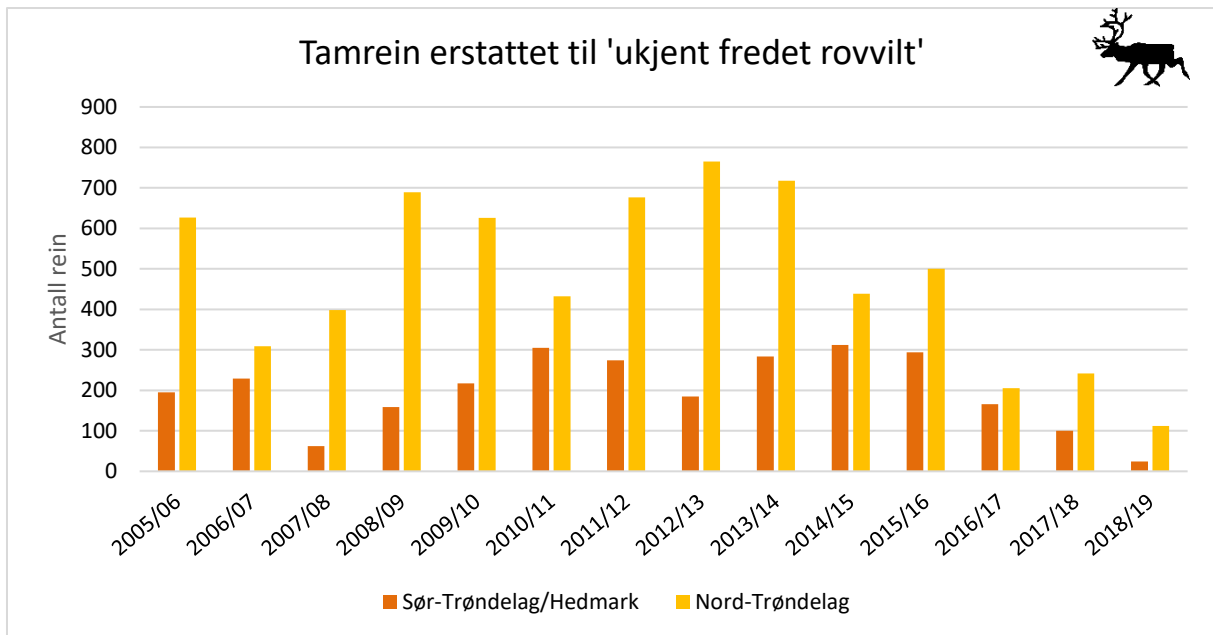
Figur 27: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til ulv i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019. Totalt 102 skader, hvorav 99 sau og 3 rein.

Innenfor kommunene Verdal/Meråker/Levanger ble det beitesesongen 2019 påvist to ulver, de fleste av de dokumenterte skader er i disse kommunene, men det er også dokumenterte skader forårsaket av ulv i Snåsa og Stjørdal kommune.

Erstatningstall for skader forårsaket av 'ukjent fredet rovilt'



Figur 28: Antall sau erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovilt' i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2019. Merk at siden det er så stort sprik i omfang mellom fylkene er antall sau i Møre og Romsdal oppgitt med siffer i figuren. Det var bare i årene 2009, 2011, 2012, 2015 og 2019 at denne kategorien ble benyttet for erstatning i MR.



Figur 29: Antall tamrein erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovilt' i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde for reindriftsårene 2005/06 til 2018/2019.



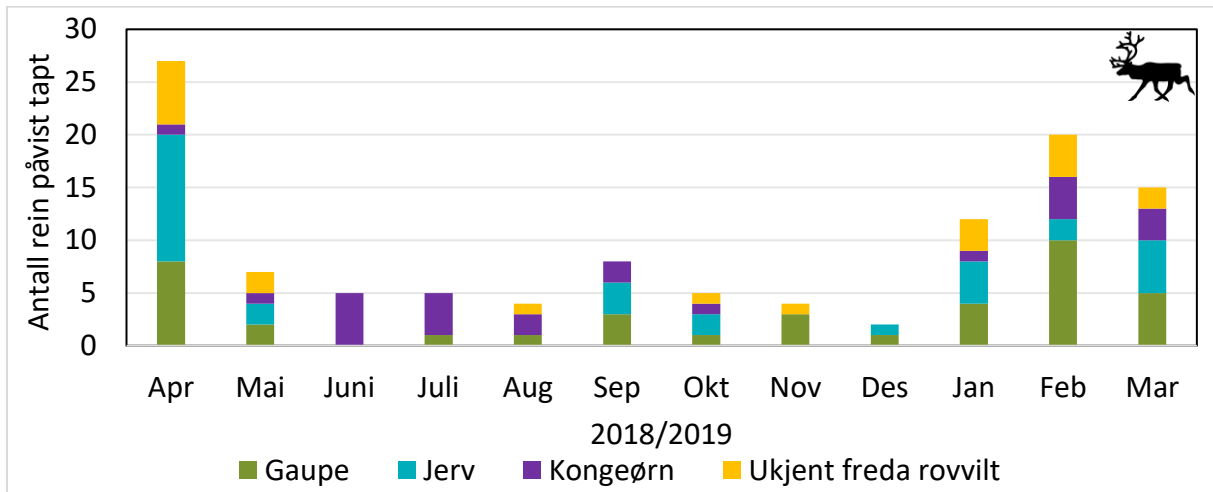
Figur 30: Kart over dokumenterte skader av rein og sau til 'ukjent fredet rovilt' i perioden 01.01.2019 – 31.12.2019. Totalt 77 skader, hvorav 50 sau og 27 rein.

Påviste skader

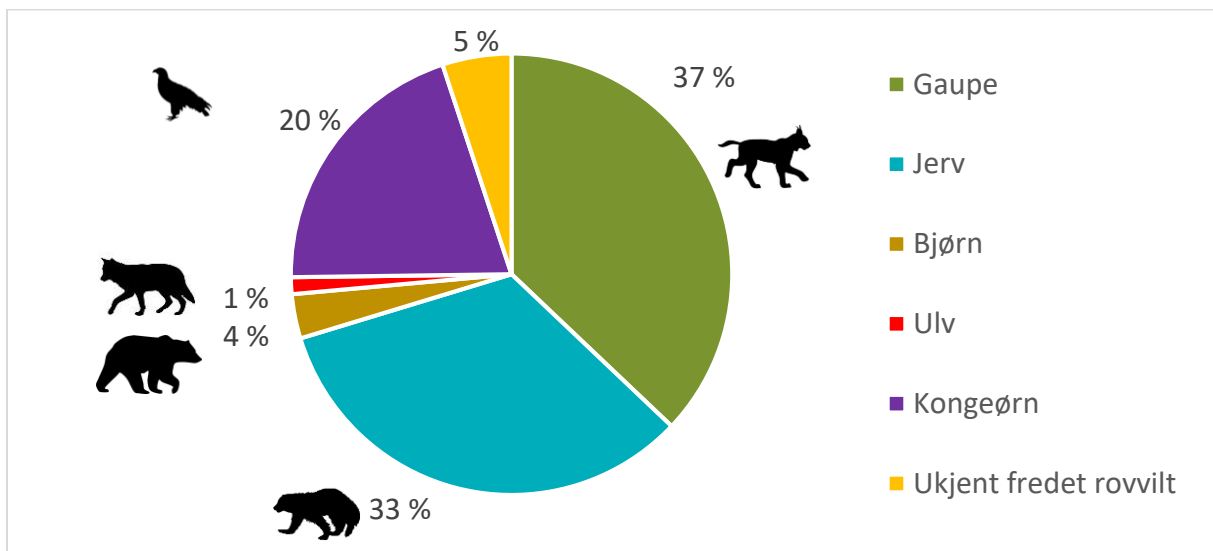
Tamrein

For reindriftsåret 2018/2019 ble 6985 tamrein meldt tapt til fredet rovilt. Det ble påvist i alt 114 rein drept av fredet rovilt. Disse er drept av jerv, gaupe og kongeørn. I tillegg er en del kadaver satt med skadevolder ukjent fredet rovilt (Figur). Ingen rein ble påvist tapt til ulv eller bjørn

dette reindriftsåret. Fylkesmannen i Trøndelag mottok 63 søknader og erstattet 2923 tamrein (42 % av omsøkt). Vi betalte ut 14.3 millioner kr for reindriftsåret 2018/2019.



Figur 31: Oversikt over når kadaver av rein ble funnet i 2018/2019, samt skadevoldende art.

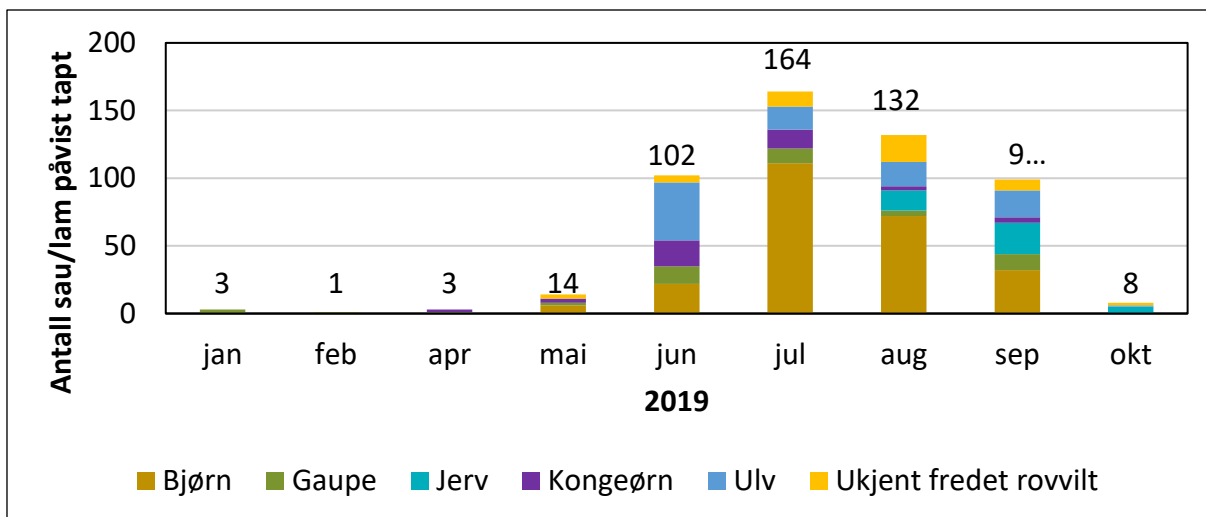


Figur 32: Viser fordeling av erstattede rein på skadevoldende art, reindriftsåret 2018/2019.

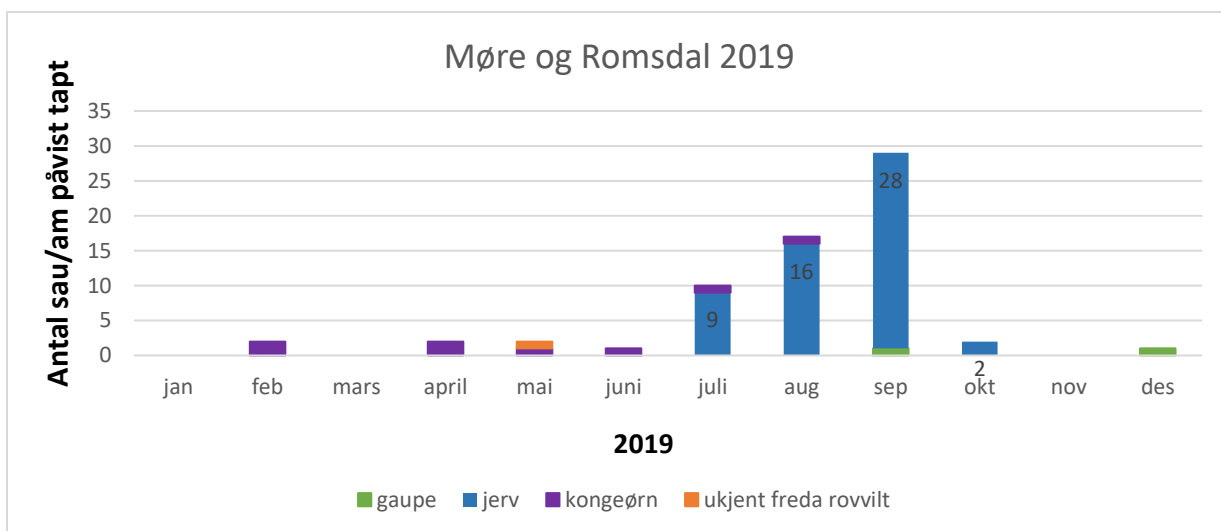
Sau

Trøndelag: Beitesesongen 2019 ble totalt 2735 sau og 11201 lam (7,15 %) meldt tapt (kilde: organisert beitebruk). Fylkesmannen mottok søknader om erstatning for 1682 sau 7492 lam som tapt til fredet rovvilt. Totalt 526 sau/lam ble påvist drept til fredet rovvilt.

Møre og Romsdal: Beitesesongen 2019 ble totalt 933 sau og 4285 lam (6,11 %) meldt tapt (kilde: organisert beitebruk). Fylkesmannen mottok søknader om erstatning for 138 sau og 1079 lam tapt til fredet rovvilt. I Møre og Romsdal ble 66 sau/lam påvist drept av fredet rovvilt i 2019.



Figur 33: Påviste sau og lam drept av fredet rovvilt 2019 i Trøndelag.



Figur 34: Påviste sau og lam drept av fredet rovvilt 2019 i Møre og Romsdal.

Oppsummering

- Rovviltnemnda behandlet i alt 31 saker fordelt på tre fysiske møter, to e-postmøter og et telefonmøte for kalenderåret 2019.
- 2019 var det avsatt kr 825 000,- til drift av nemnda, av denne summen ble kr 717 700,- benyttet.
- I region 6 har vi bestandsmål for gaupe (12), jerv (10) og bjørn (3). For gaupe og jerv ligger bestanden godt over målet for regionen med henholdsvis 15,5 registrerte familiegrupper av gaupe og 18 registrerte ynglinger av jerv. For bjørn er man under bestandsmålet med 1,9 ynglinger registrert i 2019.
- Kjent avgang hos jerv var høyere enn forgående år, mens kjent avgang hos gaupe og bjørn var lavere enn i 2018. Det ble felt en ulv på skadefelling, samt registrert en død kongeørn (påkjørt av bil).
- Rovviltnemnda i region 6 ble i 2019 tildelt følgende summer over kapittel 1420 i statsbudsjettet:

- kr 13 000 000,- til forebyggende/konfliktdempende tiltak (post 73)
 - kr 1 000 000,- til tjenestekjøp i statsbudsjettet (post 21).
 - kr 825 000,- til drift av nemnda/sekretariatet (post 21).
 - Rovviltnemnda fordelte disse summene mellom Trøndelag og Møre- og Romsdal i møte den 08.03.19.
- FKT i Trøndelag: Fylkesmannen i Trøndelag ble tildelt en total sum på 10 720 000,- av nemnda, samt at det grunnet ekstraordinære skadesituasjoner i løpet av beitesesongen ble tildelt en ekstra sum på 900 000,- over post 1420.73. Tilskuddet ble fordelt slik:
 - Kr 6 613 815,- til tapsforebyggende tiltak i landbruket/beitenæringen.
 - Kr 1 864 590,- til tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen.
 - Kr 1 846 778,- til konfliktdempende tiltak.
 - Kr 1 267 281,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
 - Totalt sett benyttet Fylkesmannen i Trøndelag kr 11 592 464,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019. Underforbruket var på kr 27 536,-.
 - FKT i Møre og Romsdal: Fylkesmannen i Møre og Romsdal ble tildelt en total sum på 2.280.000,- av nemnda. Tilskuddet ble fordelt slik:
 - Kr 1 831 315,- til tapsforebyggende tiltak i landbruks/beitenæringen
 - Kr 389 289,- til konfliktdempende tiltak
 - Kr 35 690,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
 - Totalt sett benyttet Fylkesmannen i Møre og Romsdal kr 2.256 294,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Underforbruket var på kr 23.705,-.
 - Erstatning tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt:
 - Fylkesmannen i Trøndelag behandlet i 2019 i alt 364 søknader om erstatning for tap av rein eller sau til fredet rovvilt. Fylkesmannen i Møre og Romsdal behandlet 56 søknader.
 - I alt ble det utbetalt 30.4 (T) + 1.85 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.
 - Det ble i alt erstattet 7096 sau og lam i 2019, i 2018 ble det erstattet 6579 sau og lam.
 - Det ble i alt erstattet 2923 rein for reindriftsåret 2018/2019, i 2017/2018 ble det erstattet 2827 dyr.
 - Totalt innmeldt tap for rein reindriftsåret 2018/2019 var 7840 dyr. I 2017/2018 ble det innmeldt et totalt tap på 7889 dyr.
 - Totalt innmeldt tap for sau 2019 var 11 613 dyr. I 2018 ble det innmeldt et totalt tap på 11 790 dyr.
 - Det ble påvist 141 skader/døde rein hvor fredet rovvilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 221 i 2018
 - Det ble påvist 603 skader/døde sau og geit hvor fredet rovvilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 536 i 2018.